

Плугатар Тетяна Анатоліївна,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник,
учений секретар секретаріату Вченої ради ДНДІ МВС України,
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0003-2082-5790

Лелет Сергій Миколайович,
кандидат юридичних наук,
начальник відділу науково-інформаційної
та редакційно-видавничої діяльності
ДНДІ МВС України,
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0001-6099-4121

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

У статті, спираючись на аналіз теоретичних позицій учених щодо формування концепції правовідносин у вітчизняній правовій науці та її впливу на розуміння такої категорії, як “адміністративно-правові відносини”, дається визначення поняття “адміністративно-правові відносини у сфері управління в Національній поліції України”, розкривається їх сутність та специфіка. На основі узагальнення різноманітних наукових підходів з’ясовуються підстави виникнення адміністративно-правових відносин у сфері управління в Національній поліції України, розкрито їх особливості та здійснено їх класифікацію.

Ключові слова: сфера управління, адміністративно-правові відносини, сфера управління, правовідносини, концепції правовідносин.

Ефективний розвиток Української держави неможливий без упорядкування суспільних відносин, що виникають в усіх сферах суспільного життя. Однією з них є сфера управління в Національній поліції України, що повинна забезпечувати взаємодію підрозділів та служб поліції як єдиного цілого органу, який слугує суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Наразі важливого значення набуває не лише вироблення ефективної державної політики у сфері управління органами поліції, яка б урахувала теоретичні основи управлінської діяльності, а й вироблення чітких критеріїв оцінки роботи Національної поліції України, знайдення оптимальних підходів до вирішення завдань, що стоять перед органами, підрозділами та службами поліції щодо надання поліцейських послуг, формування умов для ефективного прийняття рішень керівниками усіх рівнів поліції та взаємодії через канали прямого й зворотного зв’язку з підлеглими.

Безумовно, у сфері управління в Національній поліції України виникають, змінюються, припиняються різні види правовідносин, водночас визначальне місце займають саме адміністративно-правові. Тому метою цієї статті є з'ясування деяких загальних ознак та надання на основі узагальнення різноманітних наукових підходів щодо визначення поняття “адміністративно-правові відносини у сфері управління в Національній поліції України”, розкриття їх сутності, особливостей та специфіки, здійснення їх класифікації та надання характеристики окремих їх видів.

Проблематика адміністративно-правових відносин була предметом досліджень таких учених, як В.Б. Авер'янов, Ю.П. Битяк, І.Л. Бородин, І.П. Голосніченко, Є.В. Додін, Р.А. Калюжний, Л.В. Коваль, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, О.В. Кузьменко, О.І. Остапенко, І.М. Пахомов, Г.О. Пономаренко, О.І. Харитонова та інших. Однак проблеми адміністративно-правових відносин у сфері управління в Національній поліції України спеціально не вивчались, а в існуючих наукових працях вони досліджувались фрагментарно чи в межах більш ширшої адміністративно-правової проблематики, без комплексного підходу. Крім того, сутнісна складова адміністративно-правових відносин у сфері державного управління має більш загальний характер, ніж адміністративно-правові відносини у сфері управління в Національній поліції України, які є їх різновидом, і яким притаманні деякі особливості та специфіка, дослідження яких ми і спробуємо реалізувати.

Насамперед, необхідно звернути увагу на різноманітність визначень адміністративно-правових відносин, що закріплені в наукових джерелах та структуровані Г. Пономаренко. Зокрема, як наголошує науковець, у юридичній літературі до визначення та розуміння цього поняття є кілька підходів, зокрема: 1) суспільних відносин у сфері державного управління, учасники яких є носіями прав і обов'язків, урегульованих нормами адміністративного права [1, с. 40]; 2) урегульованих адміністративно-правовою нормою управлінських суспільних відносин, у яких сторони є носіями взаємних обов'язків і прав, установлених і гарантованих адміністративно-правовою нормою [2, с. 51]; 3) урегульованих нормами адміністративного права суспільних відносин, які складаються у сфері діяльності виконавчої влади [3, с. 46]; 4) урегульованих нормами адміністративного права суспільних відносин, що складаються у сфері управління [4, с. 406]; 5) різновиду правовідносин, тобто суспільних відносин, урегульованих нормами права [5, с. 46; 6, с. 196; 7, с. 118].

Досліджуючи адміністративно-правові відносини, З. Кісіль зауважує, що оскільки вони є різновидом правових відносин взагалі, то такі відносини мають усі ознаки, притаманні будь-яким правовим відносинам. Водночас вони мають низку особливостей, зумовлених, передусім, специфікою виконавчої і розпорядчої діяльності, зокрема: 1) обов'язки і права сторін в адміністративно-правових відносинах завжди пов'язані з практичним учиненням певних дій саме у сфері державного управління; 2) умовою виникнення адміністративно-правових відносин є участь у них обов'язкової сторони, наділеної юридично-владними повноваженнями (обов'язкового суб'єкта). У цих правовідносинах відображаються і реалізуються інтереси держави; 3) адміністративно-правові відносини можуть виникати за ініціативою будь-якої зі сторін (органу виконавчої влади, громадянина тощо). Ці відносини можуть виникати всупереч волі або бажанню іншої сторони. Для органів

виконавчої влади держави право вступати в такі відносини одночасно є їх обов'язком; 4) можливі спори між сторонами адміністративно-правових відносин вирішуються, зазвичай, в адміністративному порядку, тобто шляхом безпосереднього юридично-владного розпорядження уповноваженого органу виконавчої влади або посадової особи. В окремих випадках передбачений судовий порядок вирішення адміністративно-правових спорів; 5) порушення однією зі сторін адміністративно-правових відносин вимог адміністративно-правової норми тягне за собою юридичну відповідальність, насамперед, перед державою. Адміністративне правовідношення виникає на основі адміністративно-правової норми, безпосередньо з конкретного юридичного факту. Елементами (складовими частинами) адміністративно-правових відносин є: суб'єкти, об'єкти та юридичні факти [8; 9, с. 108–109].

Слід висвітлити наші думки з приводу виділених З. Кісіль особливостей адміністративно-правових відносин, а також з огляду на адміністративно-правове регулювання управління в Національній поліції України. Першочергово звернемо увагу на головну неточність, яку допускає автор, зважаючи на взаємозумовлений характер сукупності притаманних адміністративно-правовим відносинам особливостей. З одного боку, вчений констатує, що складовими адміністративно-правових відносин є лише суб'єкти, об'єкти та юридичні факти, а з іншого, говорить про наявність обов'язків і відповідних прав в учасників таких правовідносин. Водночас, виділяючи п'яту особливість адміністративно-правових відносин, З. Кісіль зазначає про юридичну відповідальність, яку можуть понести суб'єкти цих відносин за дії чи бездіяльність відповідно до передбачених правових норм. Слід урахувати, що основа будь-яких правовідносин взагалі, а також адміністративно-правових відносин зокрема базується на сукупності виділених взаємних прав й обов'язків відповідних їх учасників і забезпечується завдяки передбаченій юридичній відповідальності, визначеній і закріпленій у відповідних правових нормах. Водночас для адміністративно-правових відносин характерним є те, що суб'єкт або суб'єкти управління, які є учасниками цих правовідносин, володіють владними повноваженнями, що відображається у змісті їх посадових прав, обов'язків. Так, на прикладі адміністративно-правових відносин у сфері управління в Національній поліції України можна переконатися, що суб'єкти цих відносин наділені сукупністю відповідних управлінських прав і обов'язків. Зокрема, відповідно до пункту 2 частини 1 статті 22 Закону України “Про Національну поліцію” керівник поліції в межах компетенції організовує та контролює виконання поліцією Конституції та законів України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, наказів міністерств, а також наказів і доручень Міністра внутрішніх справ України з питань, що належать до сфери діяльності поліції; згідно з пунктом 12 частини 1 статті 22 вказаного закону керівник має право призначати на посади та звільняти з посад у порядку, визначеному законом та іншими нормативно-правовими актами про державну службу, державних службовців апарату центрального органу управління поліції [10, ст. 22].

На нашу думку, до елементів структури адміністративно-правових відносин у сфері управління в Національній поліції України слід віднести не лише суб'єктів, об'єктів адміністративно-правових відносин, а й зміст цих відносин.

Зміст адміністративно-правових відносин у сфері управління в Національній поліції України становить значна кількість взаємоузгоджених між собою прав та обов'язків суб'єктів цих правовідносин. Водночас, зважаючи на розгалуженість ієрархічної структури органів і підрозділів Національної поліції України, слід констатувати, що в деяких випадках органи та підрозділи поліції (керівники, начальники, їх заступники) виступають у ролі керівників (уповноважених) суб'єктів адміністративно-правових відносин у сфері управління) і, відповідно, мають право вимагати від іншої сторони виконання своїх обов'язків, а в інших випадках, вказані вище суб'єкти адміністративно-правових відносин у сфері управління в Національній поліції України займають підпорядковане (зобов'язальне) становище.

У пошуках аргументування віднесення юридичних фактів до складових адміністративно-правових відносин у сфері управління в Національній поліції України слід звернути увагу на те, що зазначене юридичне явище (юридичний факт) дозволяє сформулювати і висвітлити уявлення про започаткування, розвиток і припинення адміністративно-правових відносин, які формуються у сфері управління в Національній поліції України. Також варто зауважити, що адміністративно-правова норма як основа розвитку управлінських правовідносин за участю поліцейських у деяких випадках передбачає та закріплює в своєму змісті окремий юридичний факт або факти, з якими пов'язана дія цієї норми. У зв'язку з цим, вважаємо, що юридичний факт або факти, які містяться у змісті окремих адміністративно-правових норм, що регулюють процес управління в Національній поліції України, слід також віднести до складових адміністративно-правових відносин у сфері управління в Національній поліції України.

Тобто деякою мірою можна погодитися з З. Кісіль, що адміністративні правовідносини виникають на основі адміністративно-правової норми. Спираючись на висвітлену вище третю особливість, притаманну адміністративно-правовим відносинам, слід зазначити, що ініціатива, за якої виникають адміністративно-правові відносини у сфері управління в Національній поліції України, виражається у вигляді активної поведінки – волі того чи іншого суб'єкта управління щодо вчинення певних дій під час виконання посадового обов'язку чи реалізації права. Наприклад, відповідно до підпунктів 2, 5, 12 пункту 14 Положення про Головне управління Національної поліції в Київській області, керівник Головного управління: вносить на розгляд Голові Національної поліції пропозиції щодо забезпечення формування державної політики у сферах забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, а також поліцейських послуг; звітує перед головою Національної поліції України про виконання планів роботи Головного управління та покладених на нього завдань, про усунення порушень і недоліків, виявлених під час проведення перевірок діяльності Головного управління, відокремлених структурних підрозділів Головного управління; підписує накази Головного управління [11, п. 14]. Тож, можна переконатися, що передумова реалізації викладених завдань – це ініціатива керівника у формі його активної поведінки. Таким чином, на нашу думку, управлінські адміністративно-правові відносини в Національній поліції України виникають на основі поєднання, по-

перше, дії відповідних адміністративно-правових норм у сфері управління в органах та підрозділах поліції, по-друге, активної поведінки керівників-управлінців цих органів та підрозділів.

Потрібно також звернути увагу на позицію С.Г. Стеценка, який розкриваючи сутність поняття адміністративно-правових відносин, наголошує, що їм притаманна сукупність складових взаємопов'язаних обов'язкових елементів, до яких учений відносить: 1) суб'єкта адміністративно-правових відносин – учасника адміністративно-правових відносин; 2) об'єкта адміністративно-правових відносин – те, заради чого виникають адміністративно-правові відносини – матеріальні, духовні та інші соціальні цінності; 3) зміст адміністративно-правових відносин – сукупність юридичних прав та обов'язків суб'єктів правовідносин [12, с. 82–83].

З огляду на запропоновану С. Стеценком структуру, ще раз можна переконатися, що сукупність складових, які висвітлені нами вище і притаманні адміністративно-правовим відносинам у сфері управління в Національній поліції України, ґрунтується на науково-теоретичних розробках учених-адміністративістів. Однак, зважаючи на унікальний характер управлінських відносин, які виникають під час управлінської діяльності в органах та підрозділах поліції й вирізняють цей різновид відносин з-поміж інших адміністративно-правових, слід виділити їх кількісно-якісну складову. Зокрема, якщо внутрішню будову змісту адміністративно-правових відносин наповнюють такі складові, як сукупність юридичних прав і обов'язків суб'єктів правовідносин, то зміст адміністративно-правових відносин у сфері управління в Національній поліції України, окрім указаних складових доповнює також і юридична відповідальність, що передбачена чинним законодавством. Адже суб'єкти управління в Національній поліції України загалом є атестованими за посадами, саме тому, маючи спеціальні звання поліції та, відповідно, перебуваючи у статусі поліцейського-правоохоронця, вони можуть притягатися до юридичної відповідальності, зокрема дисциплінарної.

Окрему увагу слід звернути на зауваження В. Авер'янова, що адміністративні правовідносини повинні бути переважно публічно-сервісними відносинами, тобто відносинами, у межах яких і завдяки яким держава обслуговує правомірні потреби й інтереси приватних осіб. Адміністративно-правові відносини не є якимось автономним юридичним явищем. Вони нерозривно пов'язані із суспільними відносинами, нормами права, юридичними фактами та іншими соціально-правовими категоріями. До того ж усі вони взаємозалежні в кожній сфері суспільного життя [12, с. 147]. Підтримуючи підхід до означення адміністративно-правових відносин як публічних, О. Максименко зазначає, що адміністративно-правові відносини формуються в публічному управлінні у процесі реалізації органами виконавчої влади своїх владно-розпорядчих функцій. Ця особливість адміністративних правовідносин прямо впливає зі змісту предмета адміністративно-правового регулювання. Вони можуть виникати за ініціативи будь-якої зі сторін, згода або бажання другої сторони не є обов'язковою умовою виникнення зазначених правовідносин, можуть виникати всупереч бажанню другої сторони [9, с. 108].

Розкриваючи особливості адміністративно-правових відносин у сфері управління в Національній поліції України потрібно звернути увагу на їх ознаки. Так, К. Петрухін виділяє такі ознаки адміністративно-правових відносин у діяльності

органів внутрішніх справ: 1) є відносинами державного управління; 2) відсутня формальна та юридична рівність сторін, тобто це завжди відносини вертикальні та субординаційні або координаційні; 3) підставами їх виникнення є відомчі або міжвідомчі накази керівних органів або правомірні чи неправомірні дії учасників; 4) чітко регламентовані нормами адміністративного права; 5) суб'єктами є переважно працівники системи органів внутрішніх справ, іноді – громадяни та юридичні особи при зверненні за захистом своїх прав; 6) забезпечені можливістю застосування державного примусу у вигляді адміністративної відповідальності; 7) є можливість оскарження державно-владних рішень у порядку адміністративного судочинства або застосування позасудової адміністративної процедури [14, с. 73–74]. На нашу думку, є певні неточності, яких припускається К. Петрухін, виділяючи ознаки адміністративно-правових відносин, зокрема: по-перше, відсутність формальної та юридичної рівності сторін як ознака адміністративно-правових відносин у сфері управління в Національній поліції України, хоч і характерна для вертикального рівня цих відносин, однак управлінські відносини в органах та підрозділах поліції формуються на горизонтальному рівні, для якого рівність суб'єктів управлінської взаємодії є основою.

Як слушно зазначає І. Шопіна, горизонтальні адміністративно-правові відносини виникають між суб'єктами, які не пов'язані підпорядкованістю. Такі відносини, наприклад, складаються між департаментами Міністерства внутрішніх справ, управліннями МВС України в областях тощо. Горизонтальними адміністративно-правовими відносинами визнаються ті, в межах яких сторони фактично і юридично рівноправні. У них, відповідно, відсутні юридично владні веління однієї сторони, обов'язкові для іншої. У сфері управління органами внутрішніх справ горизонтальні адміністративно-правові відносини представлені двома типами: а) відносини, що передують безпосередньому управлінському впливу. Вони слугують передумовою вертикальних відносин, тобто призначені для створення умов, необхідних для прийняття одностороннього юридично-владного рішення. Це зв'язки, що виникають між такими, що перебувають на однаковому правовому рівні органами (посадовими особами), в які вони вступають з приводу, наприклад, підготовки та прийняття спільних нормативних актів управління (наприклад, між двома міністерствами): відносини щодо узгодження спільних дій, відносини у зв'язку з проведенням спільних засідань (наприклад, колегій двох міністерств); відносини з формування міжвідомчих консультативних, дорадчих чи координаційних рад тощо; б) відносини, що виникають після здійснення безпосереднього управлінського впливу з метою створення умов для ефективної реалізації прийнятого в односторонньому порядку юридично владного рішення. Це, наприклад, відносини, в ході і результаті яких виробляються спільні заходи щодо виконання нормативних актів (формування міжвідомчих комісій, проведення спільних перевірок тощо) [15, с. 182–183].

Беручи до уваги зазначене вище, слід наголосити, що відсутність формальної та юридичної рівності сторін – характерна особливість лише вертикального (субординаційного) рівня адміністративно-правових відносин у сфері управління в Національній поліції України.

Водночас, з огляду на багатоаспектну сутність явища управління, що здійснюється в Національній поліції України, зокрема: 1) управління Національною

поліцією України; 2) управління в Національній поліції України; 3) управління в підрозділі Національної поліції України, на нашу думку, відповідні адміністративно-правові відносини у сфері управління в Національній поліції України формуються не тільки на вертикальному (субординаційному) та горизонтальному рівнях, а можуть виникати також як усередині поліцейського відомства, так і ззовні.

Підтвердженням цьому є позиція В. Корнеєва, який наголошує, що правовідносини, які виникають у зовнішній управлінській діяльності органів внутрішніх справ, спрямовані на реалізацію таких основних управлінських функцій: інформування населення про стан злочинності у відповідному регіоні; організація співробітництва з іншими правоохоронними органами; керівництво оперативно-слідчими групами тощо [16, с. 43].

По-друге, на нашу думку, не можна погодитися з тим, що адміністративно-правові відносини у сфері управління в Національній поліції України чітко регламентовані нормами адміністративного права. Значна частина суспільних відносин, що виникають у сфері публічного управління, регламентуються іншими правовими засобами: індивідуальними актами (правозастосовними актами); адміністративними угодами (договорами); деякі відносини – діловими звичаями, адміністративними прецедентами. Певне місце в регулюванні управлінських явищ і процесів посідають також норми неюридичного характеру – політичні, моральні (етичні), корпоративні тощо [17, с. 115–116; 15, с. 177–178].

З огляду на зазначене, вважаємо, що не всі управлінські відносини за участю поліцейських як суб'єктів управління мають відповідне правове регулювання, а тому виділена К. Петрухіним така підстава виникнення адміністративно-правових відносин у сфері управління в Національній поліції України, як відомчі або міжвідомчі накази керівних органів або правомірні чи неправомірні дії учасників як ознака вказаних відносин, не є вичерпною.

Крім того, управління, яке здійснюється в Національній поліції України, як і поліцейську діяльність, не можна розглядати в статичі, адже такі взаємопов'язані складові, як діяльність поліції та управління в органах та підрозділах поліції, завжди характеризуються розвитком процесу відповідних адміністративних правовідносин. Ця властивість поліцейської діяльності з усією очевидністю проглядається при визначенні контурів системи підтримки влади в конкретній державі, тобто того, що в класичній термінології називають ступенем легітимності [18, с. 60]. Підтримуючи таку позицію деяких вчених щодо розгляду управління виключно в динаміці, а також урахуовуючи багатоструктурність ланок державного управління, які знаходяться у процесі постійної взаємодії, вважаємо, що адміністративно-правові відносини у сфері управління в Національній поліції України, які є ланкою державного управління, є динамічними адміністративними правовідносинами.

Погоджуючись із позицією О.І. Харитонової, що незважаючи на те, що реалізація норм здійснюється в чотирьох формах: використання, виконання, дотримання та застосування, найбільш характерним для державно-управлінських відносин є застосування, тобто така організаційно-правова діяльність державних та інших уповноважених на це органів, яка полягає у встановленні піднормативних

індивідуальних правил поведінки з метою створення умов, необхідних для реалізації відповідних норм [19, с. 26]. Дійсно головне завдання застосування, на відміну від використання, виконання та дотримання полягає саме у втіленні в життя приписів норми права, залежно від характеру ситуації, до якої потрапляють учасники адміністративно-правових відносин у сфері управління в поліції.

На підставі викладеного вище можна надати авторське визначення адміністративно-правових відносин у сфері управління в Національній поліції України, під яким слід розуміти різновид правових відносин у сфері державного управління, що виникають, розвиваються і припиняються на основі відповідних адміністративно-правових норм, конкретних життєвих фактів, з якими нерідко пов'язана дія цих норм, а також ініціативи суб'єктів управління у формі їх активної поведінки, унаслідок чого досягаються зовнішній та внутрішній повсякденний керуючий вплив на ієрархічну та територіально розгалужену систему органів та підрозділів, а також окремих посадових осіб Національної поліції України з метою забезпечення ефективності реалізації поліцейських функцій.

До структурних складових адміністративно-правових відносин у сфері управління в Національній поліції України слід віднести: суб'єкти, об'єкти, зміст, юридичний факти (факти), ініціатива суб'єкта управління у формі його активної поведінки.

Зміст сукупності цих елементів дозволяє розкрити специфіку, характер та особливості управлінських відносин у Національній поліції України, а також встановити їх місце в системі адміністративно-правових відносин у сфері державного управління.

На нашу думку, адміністративно-правові відносини у сфері управління в Національній поліції України можна класифікувати: 1) за напрямками реалізації на зовнішні та внутрішньо-організаційні; 2) за рівнем правового регулювання на регламентовані законодавчими актами та підзаконними нормативно-правовими актами; 3) залежно від підпорядкованості суб'єктів, що беруть участь у таких адміністративно-правових відносинах: між вищим органом (посадовою особою) і нижчим органом (посадовою особою); між не підпорядкованими суб'єктами.

Аналіз адміністративно-правові відносини у сфері управління в Національній поліції України показав, що у них виражені як загальні риси, характерні для усіх адміністративно-правових відносин, так і особливості, притаманні лише їм. Зокрема, до особливостей адміністративно-правові відносини у сфері управління в Національній поліції України віднесено наступне: 1) специфіка суб'єктного складу, до якого входять органи та підрозділи поліції (їх керівники) усіх рівнів; 2) те, що принаймні один із суб'єктів наділений державно-владними повноваженнями та компетенцією приймати управлінське рішення в Національній поліції України; 3) тісний зв'язок між суб'єктним та об'єктним складом правовідносин; 4) зумовленість загальною та спеціальною метою участі керівників органів та підрозділів поліції у правовідносинах у сфері управління; 5) те, що права та обов'язки органів та підрозділів поліції як суб'єктів адміністративно-правових відносин у сфері управління утворюють єдину систему повноважень, що становить основу їх адміністративно-правового статусу; 6) можуть виникати як на підставі закону, не потребуючи додаткового оформлення управлінського акта керівника, так і на

підставі прийняття управлінсько-розпорядчого акта; 7) можуть виникти з ініціативи кожної зі сторін, при цьому бажання другої сторони не у всіх випадках є обов'язковою умовою їхнього виникнення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адміністративне право України: підруч. / за ред. Ю.П. Битяка. Харків: Право, 2000. 520 с.
2. *Алехин А.П., Кармолицкий А.А., Козлов Ю.М.* Административное право Российской Федерации: учеб. / под ред. А.П. Алехина. Москва: Зерцало-М, 2003. 608 с.
3. *Бахрах Д.Н., Хазанов С.Д., Демин А.В.* Административное право России: учеб. Москва: Норма-Инфра-М, 2002. 623 с.
4. *Старилов Ю.Н.* Курс общего административного права: в 3 т. Москва: Изд-во “НОРМА” (Издательская группа “НОРМА-ИНФРА М”), 2002. Т. 1: История. Наука. Предмет. Нормы. Субъекты. 728 с.
5. *Габричидзе Б.Н., Чернявский А.Г., Кузнецов С.М.* Административное право Российской Федерации: учеб. Москва: Дело и Сервис, 2001. 624 с.
6. *Пономаренко Г.О.* Адміністративно-правові відносини, які виникають в управлінні забезпеченням національної безпеки Службою безпеки України. Форум права. 2007. № 3. С. 195–201.
7. *Кальчук О.М.* Адміністративно-правове регулювання правозахисної діяльності органів прокуратури України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2015. 209 с.
8. *Кісіль З.Р.* Адміністративне право URL: <http://pidruchniki.ws> (дата звернення: 01.06.2020).
9. *Максименко О.В.* Адміністративні правовідносини в теорії адміністративного права України. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2014. № 8. С. 106–110.
10. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII XII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379.
11. Про затвердження Положення про Головне управління Національної поліції в Київській області: наказ Національної поліції України від 06.11.2015 № 26.
12. *Стеценко С.Г.* Адміністративне право України: навч. посіб. Київ: Атіка, 2008. 624 с.
13. *Авер'янов В.Б.* Державне управління у змісті предмета адміністративного права. Вісник Академії правових наук України. 2004. № 2 (37). С. 147.
14. *Петрухін К.Є.* Адміністративно-правові відносини в діяльності органів внутрішніх справ. Наше право. 2014. № 5. С. 71–75.
15. *Шопіна І.М.* Адміністративно-правове регулювання управління органами внутрішніх справ України: дис. ... докт. юрид. наук. 12.00.07. Київ, 2012. 514 с.
16. *Корнеев В.В.* Правовідносини, що виникають у діяльності керівника районного відділу органів внутрішніх справ України. Європейські перспективи. 2015. № 2. С. 42–48.
17. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч.: у 2 т. / ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова); О.Ф. Андрійко, І.П. Голосніченко, С.В. Ківалов, Є.Б. Кубко. Київ: Вид-во “Юридична думка”, 2004. Т. 1. Загальна частина. 584 с.
18. *Юнін О.С.* Поліція в системі державних органів та забезпечення громадської безпеки. Держава та регіони. Серія: Право. 2013. № 1. С. 59–63.
19. *Харитонов О.І.* Адміністративно-правові відносини: концептуальні засади та правова природа: автореф. дис. ... докт. юрид. наук. 12.00.07. Одеса, 2004. 38 с.

REFERENCES

1. *Administratyvne pravo Ukrainy. “Administrative Law of Ukraine”: textbook / ed. Yu.P. Bytiak. Kharkiv: Pravo, 2000. 520 p. [in Ukrainian].*
2. *Alekhin, A.P., Karmolitskiy, A.A., Kozlov, Yu.M. (2003) Administrativnoye pravo Rossiyskoy Federatsii. “Administrative Law of the Russian Federation”: textbook / ed. A.P. Alekhina. Moscow: Zertsalo-M. 608 p. [in Russian].*

3. *Bakhrakh, D.N., Khazanov, S.D., Demin, A.V.* (2002) *Administrativnoye pravo Rossiyi. "Administrative Law of Russia": textbook.* Moscow: Norma-Infra-M. 623 p. [in Russian].
4. *Starilov, Yu.N.* (2002) *Kurs obshchego administrativnogo prava: v 3 t. Course of General Administrative Law: in 3 volumes.* Moscow Publishing House: in 3 vol. NORMA (Publishing group NORMA-INFRA M). Vol. 1: History. Science. Thing. Norms. Subjects. 728 p. [in Russian].
5. *Gabrichidze, B.N., Chernyavskiy, A.G., Kuznetsov, S.M.* *Administrativnoye pravo Rossiyskoy Federatsiyi. "Administrative Law of the Russian Federation": textbook.* Moscow : Business and Service, 2001. 624 p. [in Russian].
6. *Ponomarenko, H.O.* (2007) *Administratyvno-pravovi vidnosyny, yaki vynykayut' v upravlinni zabezpechenniam natsional'noyi bezpeky. "Administrative and Legal Relations Arising in the Management of National Security by the Security Service of Ukraine.* Law Forum 3, 195 –201 [in Ukrainian].
7. *Kalchuk, O.M.* (2015) *Administratyvno-pravove rehulyuvannya pravozakhysnoyi diyal'nosti orhaniv prokuratury Ukrayiny. "Administrative and Legal Regulation of Human Rights Activities of the Prosecutor's Office of Ukraine": thesis ... Cand. Sci. (Law): 12.00.07.* Kyiv. 209 p. [in Ukrainian].
8. *Kisil, Z.R.* *Administratyvne pravo. Administrative Law.* URL: <http://pidruchniki.ws> (Date of Application : 01.06.2020) [in Ukrainian].
9. *Maksymenko, O.V.* (2014) *Administratyvni pravovidnosyny v teorii administratyvnoho prava Ukrayiny. "Administrative Legal Relations in the Theory of Administrative Law of Ukraine".* Bulletin of the Ministry of Justice of Ukraine 8, 106–110 [in Ukrainian].
10. *On the National Police: Law of Ukraine of 02.07.2015 No 580-VIII XII.* Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2015. No 40–41. Art. 379 [in Ukrainian].
11. *On Approval of the Regulation on the Main Directorate of the National Police in the Kyiv Region: Order of the National Police of Ukraine dated 06.11.2015 No 26* [in Ukrainian].
12. *Stetsenko, S.H.* (2008) *Administratyvne pravo Ukrayiny. "Administrative Law of Ukraine": textbook.* Kyiv: Attica. 624 p. [in Ukrainian].
13. *Averyanov, V.B.* (2004) *Derzhavne upravlinnya u zmisti predmeta administratyvnoho prava. "Public Administration in the Content of the Subject of Administrative Law".* Bulletin of the Academy of Legal Sciences of Ukraine, 2 (37). P. 147 [in Ukrainian].
14. *Petrukhin, K.Ye.* (2014) *Administratyvno-pravovi vidnosyny v diyal'nosti orhaniv vnutrishnikh sprav. "Administrative and Legal Relations in the Activities of Law Enforcement Agencies. Our Right* 5, 71–75 [in Ukrainian].
15. *Shopina, I.M.* (2012) *Administratyvno-pravove rehulyuvannya upravlinnya orhanamy vnutrishnikh sprav Ukrayiny. "Administrative and Legal Regulation of Management of Bodies of Internal Affairs of Ukraine": thesis ... Dr. Sci. : 12.00.07.* Kyiv. 514 p. [in Ukrainian].
16. *Kornyeyev, V.V.* (2015) *Pravovidnosyny, shcho vynykayut' u diyal'nosti kerivnyka rayonnoho viddilu orhaniv vnutrishnikh sprav Ukrayiny. "Legal Relations Arising in the Activities of the Head of the District Department of Internal Affairs of Ukraine".* European perspectives 2, 42–48 [in Ukrainian].
17. *Administratyvne pravo Ukrayiny. Akademichnyy kurs. Administrative Law of Ukraine. Academic Course: textbook: in 2 volumes / ed. board: V.B. Averyanov (chairman); O.F. Andriyko, I.P. Holosnychenko, S.V. Kivalov.* Kyiv: Legal Thought Publishing House, 2004. Vol. 1. General part. 584 p. [in Ukrainian].
18. *Yunin, O.S.* (2013) *Politsiya v systemi derzhavnykh orhaniv ta zabezpechennya hromads'koyi bezpeky. "Police in the System of State Bodies and Ensuring Public Safety".* State and Regions. Series: Right. No 1. P. 59–63 [in Ukrainian].
19. *Kharytonova, O.I.* (2004) *Administratyvno-pravovi vidnosyny: kontseptual'ni zasady ta pravova pryroda. "Administrative and Legal Relations: Conceptual Principles and Legal Nature": author's abstract. ... Dr. Sci.: 12.00.07.* Odesa. 38 p. [in Ukrainian].

Pluhatar Tatiana,

Candidate of Science of Law (Ph. D.),

Senior Researcher,

Academic Secretary of the Academic Council of the State

Research Institute MIA Ukraine, Kyiv, Ukraine

ORCID ID 0000-0003-2082-5790

Lelet Serhii,

Candidate of Science of Law,

Head of the Department of the State Research Institute MIA Ukraine,

Kyiv, Ukraine,

ORCID ID 0000-0001-6099-4121

ADMINISTRATIVE AND LEGAL RELATIONS IN THE FIELD OF MANAGEMENT IN THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE

In the research paper, on the basis of the analysis of theoretical positions of scientists on the formation of the concept of legal relations in domestic legal science and its impact on the understanding of such a category as “administrative-legal relations”. It is emphasized that at all stages of development of legal science this issue was given considerable attention both in the context of research of general problems of defining the concept and establishing the essence of administrative-legal relations, and in those scientific investigations whose special subject was legal relations in administration. The definition of the concept of “administrative and legal relations in the field of administration in the National Police of Ukraine”, which is suggested to understand as the kind of legal relations in the field of public administration that arise, develop and terminate on the basis of relevant administrative and legal regulations, specific life facts. the effect of these norms, as well as the initiatives of management entities in the form of their active behavior, resulting in external and internal daily administration influence on the hierarchical and territorially branched system of bodies and units, as well as individual officials of the National Police of Ukraine efficiency of realization of police functions.

On the basis of generalization of various scientific approaches, the grounds for the emergence of administrative and legal relations in the field of administration in the National Police of Ukraine are highlighted.

It is emphasized that the structural components of administrative and legal relations in the field of administration in the National Police of Ukraine should include: subjects, objects, content, legal facts (facts), the initiative of the subject of management in the form of its active behavior. It is noted that the content of all these elements allows to reveal the specifics, nature and features of administrative relations in the National Police of Ukraine, as well as to establish their place in the system of administrative and legal relations in the field of public administration.

On the basis of an analysis of administrative and legal relations in the field of administration in the National Police of Ukraine it was concluded that they express both the general features characteristic of all administrative and legal relations, and features peculiar only to them.

Keywords: sphere of management, administrative and legal relations, sphere of management, legal relations, concepts of legal relations.

Отримано 11.06.2020

© Pluhatar Tatiana, Lelet Serhii, 2020

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2020.2\(48\).11](https://doi.org/10.36486/np.2020.2(48).11)

Issue 2(48) 2020

<http://naukaipravoohorona.com/>